

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Milana Podhrázkého a Lenky Krupičkové v právní věci žalobců: **a) Bc. Mgr. V. M., M.A.**, zast. JUDr. Lenkou Příkazskou, advokátkou se sídlem Vodičkova 710/31, Praha 1, **b) Bc. P. M.**, zast. Mgr. Martinou Švestkovou, advokátkou se sídlem Čechova 1184/2, Přerov, **c) Mgr. Ing. L. H.**, zast. JUDr. Christianem Choděrou, advokátem se sídlem Malá Štěpánská 2033/8, Praha 2, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, za účasti osoby zúčastněné na řízení: M. S. T., zast. Mgr. Janem Buřilem, advokátem se sídlem Ovocný trh 573/12, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 8. 2023, čj. MHMP 1607070/2023, o kasačních stížnostech žalobců a) a c) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 3. 2024, čj. 6 A 123/2023-222,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 3. 2024, čj. 6 A 123/2023-222, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Předmětem sporu je především to, zda stavební záměr osoby zúčastněné na řízení je v souladu s právními předpisy. Nejvyšší správní soud se však touto otázkou nezabýval, jelikož městský soud zatížil řízení vadami s vlivem na zákonnost napadeného rozsudku.

[2] Úřad městské části Praha 16 rozhodnutím ze dne 7. 12. 2021, čj. 22793/2021/OVDŽP, změnil rozhodnutí o umístění stavby, rodinného domu, na základě žádosti osoby zúčastněné na řízení (stavebníka) a povolil změnu stavby před dokončením. Proti tomuto rozhodnutí se žalobci a) a b) odvolali. V rámci odvolacího řízení se stal

účastníkem řízení žalobce c). Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím jejich odvolání zamítl.

[3] Žalobci podali proti rozhodnutí žalovaného žaloby k Městskému soudu v Praze, který je zamítl v záhlaví uvedeným rozsudkem. V něm dospěl k závěru, že platnost společného povolení pro několik staveb zahrnutých do jednoho projektu nelze posuzovat odděleně vůči každé stavbě zvlášť, ale je potřeba platnost povolení vztahovat k celku. Nebylo proto nutné, aby stavební úřad změny označoval pořadovým číslem změnového rozhodnutí, protože se neměnilo společné rozhodnutí jako celek, ale vždy toliko jedna z jeho dílčích částí. Stavební úřad porušil právo žalobců na seznámení se se všemi podklady pro rozhodování. Toto pochybení však samo o sobě nemělo vliv na zákonnosti rozhodnutí ve věci. Žalovaný nepominul principy umísťování staveb s ohledem na uliční čáru, jak namítali žalobci. Urbanistické a architektonické řešení stavby vhodným způsobem reaguje na charakter a strukturu již existující zástavby. V lokalitě nelze vysledovat jednotné principy umístění staveb. Nelze tedy stavebníka limitovat specifickými požadavky na jeho stavbu. Ani předsazení garáže nenarušuje koncepci dané lokality. Výpočet odstupového úhlu provedený žalovaným má oporu ve stavebníkem předložené dokumentaci a byl proveden v souladu s právními předpisy. Stavební záměr naplňuje požadavky na dostatečnou odstupovou vzdálenost. Městský soud s odkazem na rozsudek NSS ze dne 30. 1. 2024, čj. 10 As 124/2023-34, *CETIN*, neprovedl znalecký posudek žalobce c), ani odborné vyjádření ze dne 20. 2. 2024. Žalobce c) je totiž mohl a měl předložit již v odvolacím řízení. Z ničeho soudu nevyplývalo ani to, že by stavební záměr měl způsobit nadlimitní zastínění nemovitostí žalobců. Studii zastínění městský soud však neprovedl, jelikož konstatoval, že ji měl stavebník předložit již ve stavebním řízení, a proto se jedná o nepřipustný důkaz.

[4] Městský soud se rovněž neztotožnil s námitkami žalobců, že se žalovaný nedostatečně zabýval námitkami pohody bydlení. Při vyšší hustotě osídlení lze očekávat, že vývojem zástavby dojde k narušení soukromí a výhledů ze sousedních staveb. Nemůže být ani zaručeno, že výhled žalobců zůstane navždy neměnný. Stanovisko Ministerstva pro místní rozvoj ze dne 19. 6. 2023 shledal městský soud za úplné, určité a srozumitelné. Žalovaný se s námitkami žalobce c) proti tomuto závaznému stanovisku dostatečně vypořádal. Žalovaný nepochybil ani v tom, že nevyzval žalobce k doplnění odvolání. Nejednalo se totiž o blanketní odvolání, jelikož obsahovalo několik odvolacích důvodů. Městský soud k námitce opomenutých účastníků řízení konstatoval, že se v ní žalobci nedomáhají ochrany veřejných subjektivních práv, ale namítají zásah do práv třetích osob. Proto je námitka nepřipustná. Městský soud za vadu řízení shledal to, že žalovaný považoval podání žalobce c) za vyjádření účastníka řízení, nikoliv rozvinutí odvolacích důvodů, které dříve uplatnili žalobci a) a b). Tato vada ovšem neměla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, jelikož se žalovaný zabýval i těmito námitkami.

II. Obsah kasačních stížností a vyjádření účastníků

[5] Žalobci a) a c) (dále „stěžovatelé“) napadli rozsudek městského soudu kasačními stížnostmi. Žalobce a) v ní tvrdí, že městský soud během ústního jednání provedl studii zastínění jako důkaz, přestože jej v napadeném rozsudku označil za nepřipustný důkaz. Žalobci navrhli také další důkazy. O nich však soud nijak nerozhodl. Městský soud během ústního jednání nevizoval ukončení dokazování a nedal žalobcům možnost uplatnit další důkazní návrhy. Za nestandardní považuje také komunikaci zástupkyně žalovaného se členy

pokračování

rozhodujícího senátu v otázce týkající se užívání místností staveb žalobců. Zástupkyně žalovaného se odkázala na neexistující kolaudační rozhodnutí. Následně převzala od osoby z veřejnosti dokument neznámého obsahu, který předložila senátu městského soudu. Ten důkaz nikterak neprovedl, a přesto z něj při formování svých závěrů vycházel. Žalobce a) rovněž městskému soudu vytýká to, že nevyčerpal předmět řízení, jelikož ve výroku rozsudku uvedl pouze to, že se žaloba zamítá. Předmětem řízení však byly dvě žaloby. Dále namítá, že žalovaný jeho odvolací námitku narušení pohody bydlení (kvality prostředí) vypořádal pouze odkazem na přezkumné závazné stanovisko Ministerstva pro místní rozvoj. To však v závazném stanovisku uvedlo, že toto posouzení přísluší stavebnímu orgánu.

[6] Žalobce c) namítl, že se městský soud v napadeném rozsudku nezabýval námitkou narušení pohody bydlení. Tou se dle stěžovatele nezabývaly ani správní orgány. Městskému soudu vytýká také to, že neprovedl znalecký posudek ze dne 13. 3. 2024, odborné vyjádření ze dne 20. 2. 2024 a nevyslechl znalce, přestože jeho výslech navrhoval. Tyto důkazy považuje za stěžejní při posouzení vlivu stavebního záměru na pohodu jeho bydlení. Rozsudek NSS ve věci *CETIN* není na danou věc přílehavý. Dále namítá, že městský soud nereflektoval jeho tvrzení ohledně pohledových imisí. Žalobce c) při ústním jednání konkrétně tvrdil, že se na úrovni 1. NP navrhované stavby nachází 1. PP rodinného domu žalobce, ve kterém jsou obytné místnosti. Městský soud však přesto konstatoval, že se jednalo o sklady. Při ústním jednání soud pouze konstatoval, že žalovaný ohledně závěru, že se v těchto místnostech nachází sklady, vycházel z kolaudačního rozhodnutí. To však ani není založené ve správním spisu. Městský soud nedal žalobci prostor k prokázání svých tvrzení. Městský soud si počínal nestandardně, když v průběhu řízení komunikoval s Ing. P., jenž byl v soudní síni přítomen pouze jako veřejnost, a nechal si od něj předložit kolaudační rozhodnutí. Městský soud ani neskončil fázi dokazování a neumožnil řádně reagovat na provedené důkazy. Ve druhém doplnění kasační stížnosti mimo jiné namítl to, že rozhodnutí žalovaného dosud nenabýlo právní moci. Tvrdí, že tuto námitku nemohl uplatnit dříve, jelikož se o rozhodných okolnostech dozvěděl až při nahlížení do spisu v řízení před NSS.

[7] Žalobci a) a c) podali v průběhu řízení před Nejvyšším správním soudem návrhy na přiznání odkladného účinku kasačních stížností. Ty Nejvyšší správní soud zamítl usnesením ze dne 24. 5. 2024, čj. 8 As 115/2024-108. V návaznosti na to podal žalobce c) návrh na nařízení předběžného opatření.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasačním stížnostem uvedl, že napadený rozsudek je srozumitelný a netrpí vadou nepřezkoumatelnosti.

[9] Osoba zúčastněná na řízení ve vyjádření ke kasačním stížnostem uvedla, že osoba Ing. P. musí být soudu známa ze spisového materiálu. Jeho komunikace se soudem nemůže způsobit vadu řízení. Kolaudační rozhodnutí navíc předložil prostřednictvím právního zástupce osoby zúčastněné na řízení, což je běžnou praxí. Městský soud se otázkou pohody bydlení zabýval. Ve vyjádření ze dne 30. 7. 2024 doplnil, že městský soud důkazy neprovedl oprávněně. Stěžovatelé je totiž měli navrhnout již ve správním řízení.

[10] Stěžovatelé vznesli také další námítky týkající se zejména nesprávného právního posuzování věci a ostatní účastníci řízení se k nim vyjadřovali. Nejvyšší správní soud je však

blíže nerekapituloval, jelikož se jimi nemohl zabývat z důvodu závažných procesních vad v řízení před městským soudem (bod [25]).

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud rozhodl věc přednostně. Dospěl totiž k závěru, že jsou ve věci dány závažné důvody pro přednostní projednání a rozhodnutí (§ 56 odst. 1 s. ř. s.). Ty spočívají zejména v tom, že osobě zúčastněné na řízení soustavně vznikají náklady spojené s nejistotou výsledku tohoto soudního řízení. Zároveň existuje veřejný zájem na tom, aby se stavby nestavěly bezúčelně, tedy aby nemusely být vzápětí po jejich výstavbě odstraněny. Nejvyšší správní soud tak věc projednal přednostně, aby snížil případnou újmu všech zúčastněných.

[13] Žalobce c) předně namítá, že se městský soud nikterak nezabýval jeho žalobní námitkou narušení pohody bydlení. Totéž vytýká správním orgánům.

[14] Vlastní přezkum rozhodnutí soudu je možný pouze za předpokladu, že napadené rozhodnutí splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí (rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 18. 10. 2005, čj. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS, nebo ze dne 14. 7. 2005, čj. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS).

[15] Nejvyšší správní soud k námitce nepřezkoumatelnosti z důvodu opomenutí žalobní námitky konstatuje, že se městský soud pohodou bydlení žalobců zabýval především v bodech 114 až 118. V nich konstatoval, že právo na pohodu bydlení nemůže být absolutní. Stavba se nachází v rozvojovém území Prahy. Žalobci tak nemohou předpokládat, že v jejich okolí nebude probíhat nová výstavba. Městský soud se s žalovaným ztotožnil také v tom, že neexistují žádné zvláštnosti této lokality, které by bylo nutné při výstavbě zohlednit. Odstupové vzdálenosti byly splněny. Stavebníkovi také nic nebrání umístit svůj rodinný dům více do pozemku. Co se týče napadeného rozhodnutí, žalovaný se s námitkami mířícími se do narušení pohody bydlení zabýval průřezově v rámci vypořádání ostatních námitek. Pohoda bydlení totiž nutně souvisí se zachováním soukromí, výhledem z domu a dalšími aspekty bydlení, jejichž zachování žalobci sporovali. Žalovaný ve vypořádání odvolacích námitek dospěl k závěru, že postavením stavby dojde pouze k částečnému omezení výhledu, nikoliv k jeho zamezení, což plně vyhovuje judikatuře NSS. Stavební záměr navíc nepřiměřeně nenarušuje soukromí stěžovatelů. Ke komfortu bydlení se stručně vyjádřil také na str. 18 napadeného rozhodnutí, když konstatoval, že odstupové vzdálenosti staveb jsou dodrženy. Navíc doplnil, že není zřejmé, jaký komfort bydlení má žalobce konkrétně na mysli. Obdobně jako žalovaný se již vyjádřil správní orgán I. stupně, zejména na str. 6 změnového rozhodnutí o umístění stavby. Nejvyšší správní soud proto k obecné námitce nepřezkoumatelnosti konstatuje, že se městský soud i správní orgány námitkami souvisejícími s narušením pohody bydlení zabývaly. Z navazující argumentace žalobce c) je rovněž zřejmé, že se s vypořádáním námitek především neztotožňuje. To však nepřezkoumatelnost rozhodnutí nezakládá.

pokračování

[16] Žalobce a) dále namítá, že žalovaný jeho odvolací námitku narušení pohody bydlení (kvality prostředí) vypořádal pouze odkazem na přezkumné závazné stanovisko Ministerstva pro místní rozvoj ze dne 19. 6. 2023, čj. MMR-33722/2023-81. Ministerstvo však v závazném stanovisku uvedlo, že toto posouzení přísluší stavebnímu orgánu. K totožné žalobní námitce městský soud v bodech 193 a 194 konstatoval, že žalovaný sice ze závazného stanoviska obsáhle citoval, ale to neznamená, že při posouzení námitek vycházel pouze z něj. Napadené rozhodnutí obsahuje vlastní úvahy a posouzení žalovaného. Městský soud se zároveň odkázal na své předchozí posouzení námitek týkající se narušení pohody bydlení (ty NSS shrnul v bodě [15]). Nejvyšší správní soud ve shodě s městským soudem konstatuje, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal s odvolacími námitkami týkajícími se pohody bydlení, resp. jednotlivých aspektů pohody bydlení. Žalobce a) totiž namítal právě jednotlivé aspekty, které souhrnně tvoří pohodu bydlení. Narušení pohody bydlení výslovně zmínil pouze v souvislosti s odvolací námitkou týkající se zastínění jeho pozemku, kterou navíc formuloval značně obecně. S tou se žalovaný vypořádal na str. 11 a 12 napadeného rozhodnutí. Dospěl v nich k závěru, že stín stavebního záměru bude dopadat na pozemek žalobce pouze v dopoledních hodinách. Nelze proto předpokládat, že dojde k nadnormativnímu ovlivnění budovy žalobce. Nejvyšší správní soud dále dodává, že z napadeného rozhodnutí jsou jednoznačně seznatelné závěry žalovaného týkající se námitek pohody bydlení. Tvrzení žalobce, že se žalovaný ve vypořádání jeho odvolacích námitek odkázal na stanovisko, ve kterém se ovšem Ministerstva pro místní rozvoj k posouzení pohody bydlení, rovněž není pravdivé. Napadené rozhodnutí proto není nepřezkoumatelné z těchto důvodů.

[17] K problematice provádění důkazů Nejvyšší správní soud uvádí, že soud obecně není povinen provést všechny navržené důkazy, avšak je vždy povinen náležitě odůvodnit, z jakých důvodů navrhovaný důkaz neprovedl tak, aby bylo zaručeno právo na spravedlivý proces účastníka řízení (rozsudek NSS z 2. 12. 2009, čj. 1 Afs 77/2009-114). Neodůvodní-li soud, proč navržený důkaz neprovedl, jde o tzv. opomenutý důkaz, který zakládá nepřezkoumatelnost rozhodnutí (rozsudek NSS z 29. 2. 2012, čj. 1 As 16/2012-24, bod 15).

[18] Žalobce c) konkrétně namítl, že městský soud pochybil, pokud neprovedl k důkazu znalecký posudek ze dne 13. 3. 2024, odborné vyjádření ze dne 20. 2. 2024 a nevyslechl znalce. Městský soud v bodech 117 a 118 konstatoval, že znalecký posudek a odborné vyjádření neprovedl s odkazem na rozsudek NSS ve věci *CETIN*. Dále uvedl, že žalobce c) nebyl účastníkem společného řízení od začátku, ale stal se jím až v průběhu odvolacího řízení. Stal se totiž vlastníkem sousedních nemovitostí na základně kupní smlouvy ze dne 6. 5. 2022, s právními účinky zápisu ke dni 18. 5. 2022. Již v době uzavírání kupní smlouvy musel vědět, že na sousedním pozemku bude probíhat výstavba domu. Přesto své první vyjádření podal až 22. 5. 2023. V něm pouze obecně namítal narušení pohody bydlení a nepodložil ji prakticky žádnými důkazy a to přesto, že mu nejpozději od 6. 5. 2022 byly dostatečně známy poměry v dané lokalitě a o stavebním záměru věděl. Přesto nepředložil žádný důkaz k prokázání svých tvrzení o nerespektování koncepce dané lokality a narušení bydlení. Dle městského soudu se nejedná o natolik náročnou odbornou otázku, se kterou by se pojily neúměrné obtíže. O tom svědčí i postup v případě zpracování znaleckého posudku. Znalec provedl místní šetření 12. 2. 2024 a kompletní znalecký posudek vyhotovil již o měsíc později. Městský soud proto dospěl k závěru, že žalobce mohl a měl předložit znalecký posudek a odborné vyjádření již v odvolacím řízení. Proto tyto důkazní návrhy neprovedl.

[19] Nejvyšší správní soud však ověřil, že městský soud během ústního jednání konstatoval, že odborné vyjádření a znalecký posudek provedl jako důkazy. V rozporu s tímto tvrzením v napadeném rozsudku uvedl, že důkazy neprovedl. Nejvyšší správní soud v rozsudku ve věci *CETIN*, na který se městský soud odkázal, uvedl, že je nezbytné, aby účastníci řízení důkazy předkládali již ve správním řízení. V bodě 26 však doplnil, že si lze představit objektivní i subjektivní důvody pro které nemohl účastník řízení předložit důkazy dříve, a proto je poprvé předložil až v řízení před krajským soudem. Krajský soud se proto předně musí účastníka řízení dotázat a posoudit, zda mu bránily nějaké objektivní či subjektivní důvody k dřívějšímu předložení důkazu. V nyní posuzované věci však městský soud při ústním jednání výslovně konstatoval, že důkazy provádí. Účastníci řízení proto mohli důvodně očekávat, že se jimi městský soud bude zabývat. Městský soud proto pochybil, pokud je v rozporu s průběhem ústního jednání v odůvodnění rozsudku uvedl, že je neprovedl. Ačkoliv se městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku zabýval také některými objektivními okolnostmi plynoucími ze spisu, neposkytl žalobci prostor k tomu, aby své důvody soudu předestřel. Městský soud proto tímto postupem proto zasáhl do práva žalobce c) na spravedlivý proces. Důkazy předložené žalobcem c) přitom nebyly zjevně nadbytečné. Žalobce se jimi totiž snažil prokázat, že dotčený stavební záměr nepřiměřeně naruší pohodu jeho bydlení, což tvrdil již ve správním řízení. Městský soud zcela shodně pochybil také při neprovedení studie zastínění, jak namítá žalobce a). Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že se městský soud svým postupem dopustil vady řízení s podstatným vlivem na zákonnost napadeného rozsudku. Zároveň dodává, že se městský soud v napadeném rozsudku výslovně nevypořádal s důkazním návrhem na výslech znalce, jak tvrdí žalobce c). Pouze v rámci jednání bez dalšího uvedl, že výslech neprovede. To by však samo o sobě nepředstavovalo vadu řízení s vlivem na zákonnost napadeného rozsudku. Pokud by totiž obstály důvody pro neprovedení znaleckého posudku, shodný důvod neprovedení důkazu by se pochopitelně vztahoval také na neprovedení výslechu znalce.

[20] Žalobce a) dále namítl, že žalobci navrhovali provedení dalších důkazů, se kterými se ovšem městský soud nevypořádal. Konkrétně zmínil vizualizace, pohledy, náhledy z dronu, soutisk navrhovaného a povoleného stavu záměrové stavby a řezy, vyžádání stanoviska architektonické kanceláře A69, výslech D. K., vyznačení obdobných či shodných textací podání osoby zúčastněné na řízení v napadeném rozhodnutí, osobou zúčastněnou na řízení doložený výkres č. C-6, porovnání situace 01 (vzdálenosti) a 02 (stavební čára).

[21] Nejvyšší správní soud ze spisu městského soudu ověřil, že žalobce a) k prokázání svých tvrzení předložil některé z jím uvedených důkazů, konkrétně vizualizace, pohledy, náhledy z dronu, soutisk navrhovaného a povoleného stavu stavby, řezy a reakce na námítky ze správního řízení. Ostatní důkazní návrhy učinili žalobci b) a c) či osoba zúčastněná na řízení. Městský soud během ústního jednání konstatoval, že provádí studii zastínění, odborné vyjádření, výpisy z veřejného rejstříku předložené žalobcem c) a znalecký posudek. K ostatním důkazním návrhům se nevyjádřil. Ani z napadeného rozsudku není zřejmé, jak se městský soud s ostatními důkazy vypořádal, mimo studie zastínění, znaleckého posudku a odborného vyjádření, u kterých vysvětlil, proč je neprovedl. Nejednalo se přitom o zjevně nadbytečné důkazy. Žalobci se jimi snažili prokázat zejména to, že stavební záměr je v rozporu s právními předpisy, což namítali po celou dobu řízení. Z tohoto důvodu je napadený rozsudek nepřezkoumatelný.

pokračování

[22] Žalobci shodně namítají nezákonnost postupu městského soudu týkající se kolaudačního rozhodnutí. Nejvyšší správní soud ověřil, že městský soud během ústního jednání připustil, že kolaudační rozhodnutí nebylo součástí správního spisu. Proto si je od žalovaného při jednání vyžádal. Ze zvukové nahrávky jednání není zcela zřejmé, která osoba je soudu při jednání předložila. Vše však nasvědčuje tomu, že městský soud převzal kolaudační rozhodnutí od Ing. P., jenž byl přítomen pouze jako veřejnost. Tomuto průběhu odpovídá také námitka stěžovatele učiněná při jednání, že osoba z veřejnosti nemůže soudu předkládat důkazy. Nejvyšší správní soud však předně považuje za podstatné to, že městský soud tento důkaz nikterak neprovedl, účastníci řízení se s ním nemohli seznámit a reagovat na něj, jak rovněž stěžovatelé v kasační stížnosti namítají. Přesto z něj městský soud zjevně vycházel při posouzení námitky žalobců, že stavba nemá dostatečný odstup od oken obytných místností stávajících okolních budov. V bodě 111 napadeného rozsudku totiž uvedl, že žalovaný soudu osvětlil, že vycházel z kolaudačního rozhodnutí ke stavbě žalobců, kde jsou místnosti v 1.PP sousedního domu vedeny jako sklady. Tvrzení žalobců naopak odmítl s tím, že jsou nepodložená. Nejvyšší správní soud podotýká, že účastník řízení musí mít možnost seznámit se s důkazy předloženými soudu, jakož i možnost vyjádřit se před soudem k jejich existenci, obsahu a pravosti (rozsudek NSS ze dne 22. 4. 2008, čj. 1 As 18/2008-68). Městský soud svým postupem tuto možnost účastníkům řízení odepřel, jelikož jim ani nepředestřel obsah této listiny. Jelikož se městský soud dopustil závažné procesní vady a jsou proto dány důvody pro zrušení napadeného rozsudku, Nejvyšší správní soud se již pro nadbytečnost dále nezabýval tím, zda soudu kolaudační rozhodnutí předala osoba k tomuto úkonu neoprávněná. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že se městský soud svým postupem dopustil vady řízení, která měla vliv na zákonnost napadeného rozsudku, jelikož vycházel z listiny, která nebyla součástí správního spisu, přesto ji řádně k důkazu neprovedl a neposkytl účastníkům řízení prostor se s ním seznámit.

[23] Co se týče ostatních námitek, stěžovatelé shodně tvrdí, že městský soud nikterak neukončil dokazování a nedal jim příležitost dokazování doplnit. Stěžují si také na průběh jednání. Nejvyšší správní soud stěžovatelům přisvědčuje v tom, že městský soud formálně fázi dokazování během ústního jednání neukončil a rovnou přešel k závěrečným návrhům. To by obecně nezpůsobilo vadu řízení s vlivem na zákonnost napadeného rozsudku. Nic by totiž stěžovatelům nebránilo, aby případně uplatnili další důkazní návrhy v rámci závěrečných návrhů. Nelze ovšem pominout, že vedení ústního jednání bylo značně nepřehledné (viz zejména shora body [19] a [22]). Soudní řád správní průběh ústního jednání nijak podrobněji neupravuje. To však neznamená, že ústní jednání má být pouhá formalita, kterou soud musí splnit, aby mohl vydat rozhodnutí. Smyslem ústního jednání je možnost účastníků a osob zúčastněných na řízení bezprostředně působit na soud, ústně dovysvětlit žalobní body, podílet se v zákonem stanoveném rozsahu na dokazování a k dokazování se vyjadřovat. Proto musí předseda senátu vést, s ohledem na konkrétní okolnosti věci, jednání tak, aby tato práva mohli reálně uplatnit. Podle § 49 odst. 4 s. ř. s. přitom platí, že *předseda senátu vede účastníky k tomu, aby se vyjádřili i o těch skutkových a právních otázkách, které podle mínění soudu jsou pro rozhodnutí určující, i když v dřívějších podáních účastníků uplatněny nebyly*. Dané ustanovení sice míří na zabránění překvapivosti rozhodnutí v případě, že soud považuje za rozhodné jiné otázky než ty, ke kterým se účastníci ve svých podáních již vyjádřili. To však neznamená, že nemá vyvinout žádnou aktivitu tehdy, kdy se k některým otázkám účastníci a osoba zúčastněná na řízení vyjádřili, ale je zjevné, že jsou mezi nimi

významné rozdíly ve vnímání skutkového stavu a v relativně velkém rozsahu jsou k jeho prokázání navrhovány důkazy. V nyní projednávané věci je z průběhu jednání před městským soudem zřejmé, že považoval provedení ústního jednání spíše za formalitu. Jednání totiž nijak nestrukturoval, nechával jej fakticky volně plynout, urychloval vyjádření žalované s tím, že již bude muset jednání ukončit a dokazování zakončil slovy o tom, že soud to „nějak“ rozhodne již dnes, jelikož to nemá smysl neustále odročovat. U některých důkazních návrhů konstatoval, že je jako důkazy provádí, avšak zatím je jako důkazy nehodnotí. Z dané formulace není zřejmé, co přesně měl městský soud na mysli. I proto bylo jednání značně nepřehledné. Nelze dát žádný univerzální návod na vedení jednání. Účastníci řízení a osoby zúčastněné na řízení však musí při jednání minimálně vědět k jakým skutečnostem se vede dokazování, v konkrétních případech i to, co považuje soud z předložených důkazů za podstatné, a jaké důkazy soud případně nepřipouští a proč. Jedině tak totiž mohou efektivně uplatnit svá práva tím, že soudu poukáží na to, co je naopak důležité podle nich a proč případně považují za důležité důkaz provést, pokud ho soud provést nechce. Nejvyšší správní soud konstatuje, že jednání bylo ve svém souhrnu pro přítomné velmi nepřehledné a bránilo jim v efektivním využití jejich zákonných práv. Postup městského soudu při jednání je proto třeba považovat za vadu s vlivem na zákonnost napadeného rozsudku.

[24] Žalobce a) rovněž městskému soudu vytýká to, že nevyčerpal předmět řízení, jelikož ve výroku napadeného rozsudku uvedl pouze to, že se žaloba zamítá. Předmětem řízení však byly dvě žaloby. Nejvyšší správní soud k dané námitce konstatuje, že se nejedná o vadu s vlivem na zákonnost napadeného rozsudku. Městský soud ve výroku pouze nesprávně užil jednotné číslo místo čísla množného. Též se dopustil i v záhlaví napadeného rozsudku. Z odůvodnění napadeného rozsudku je však zcela zřejmé, že se městský soud zabýval námitkami všech žalobců. Byť žalobce a) tvrdí, že není rozhodné to, že se městský soud v odůvodnění zabýval oběma žalobami, své úvahy blíže nerozvedl. S tímto tvrzením se však Nejvyšší správní soud neztotožnil, jelikož tuto vadu považuje pouze za formální nesprávnost napadeného rozsudku. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že tyto formální nesprávnosti napadeného rozsudku nemají vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Nejedná se totiž o vady, které zasáhly do práv stěžovatelů. Pokud by však městský soud v dalším řízení opětovně dospěl k závěru, že se žaloby zamítají, pak je na místě, aby výrok formuloval přesně.

[25] Nejvyšší správní soud závěrem shrnuje, že se městský soud v rámci dokazování dopustil závažných vad řízení s vlivem na zákonnost napadeného rozsudku. Tyto vady spočívaly zejména v opomenutí důkazů, neseznámení účastníků a osob zúčastněných na řízení s důkazy, ze kterých městský soud vycházel, rozporu mezi průběhem ústního jednání a odůvodněním napadeného rozsudku a celkové nepřehlednosti jednání, která účastníkům a osobě zúčastněné na řízení znemožňovala efektivně uplatnit jejich práva. Otázka řádně zjištěného skutkového stavu souvisí téměř se všemi kasačními námitkami, jimiž stěžovatelé věcně sporují závěry městského soudu. Nejedná se proto o oddělitelné kasační námitky, které by Nejvyšší správní soud mohl projednat i přes zjištěné vady. S ohledem na rozsah vad a za situace, ve které není najisto postavený skutkový stav, se Nejvyšší správní soud nezabýval ani zbývajícími námitkami. Jejich vypořádání by totiž mělo pouze teoretický rozměr. Ze stejných důvodů neprovedl ani důkazní návrhy účastníků řízení.

pokračování

[26] Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že žalobce c) ve druhém doplnění kasační stížnosti uplatnil i námitky, které doposud nevzněsl. Vysvětluje však to, proč je nemohl vznést již dříve. Jelikož NSS napadený rozsudek zrušil z důvodu závažných procesních vad v řízení před městským soudem, nezasílal již toto doplnění účastníkům řízení a osobě zúčastněné na řízení k vyjádření. Nejvyšší správní soud poznamenává, že žalobce c) v doplnění mimo jiné namítl, že napadené rozhodnutí nebylo řádně doručeno stavebníkovi, a proto doposud nenabylo právní moci. Jelikož Nejvyšší správní soud přezkoumává především rozhodnutí a postup krajských soudů, bude předně na městském soudu, aby posoudil, zda má případně vliv na řízení před ním okolnost, že rozhodnutí žalovaného případně dosud nenabylo v právní moci.

IV. Závěr a náklady řízení

[27] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že jsou kasační stížnosti důvodné. Napadený rozsudek městského soudu proto zrušil podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je v souladu s § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právními závěry uvedenými v tomto rozsudku. Městský soud se tak zejména musí vypořádat se všemi důkazními návrhy účastníků řízení tak, aby bylo zaručeno jejich právo na spravedlivý proces. Městský soud v dalším řízení rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[28] Pokud jde o návrh na nařízení předběžného opatření, vycházel Nejvyšší správní soud z toho, že rozhodl o kasačních stížnostech neprodleně po jejich obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, takže z důvodu nadbytečnosti se již samostatně tímto návrhem nezabýval.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 31. července 2024

Petr Mikeš
předseda senátu